

Utlåtande Rotel III (Dnr KS 2024/1160)

Rekommendation - Primärt samverkansavtal för gymnasieskola i Stockholms län

Rekommendation från Storsthlm
Svarstid den 28 februari 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Primärt samverkansavtal för gymnasieskolan i Stockholms län, bilaga till utlåtandet, godkänns.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Till följd av ändringar i skollagen har Storsthlm styrelse gett den politiska styrgruppen i uppdrag att ta fram ett förslag till primärt samverkansavtal för gymnasieskola i Stockholms län. Avtalet liknar i stora delar gymnasierregionens befintliga samverkansavtal. Två tillägg har gjorts för att möta ändringar i skollagen. För det första ska planering och dimensionering av utbildningar i regionen, utöver elevernas önskemål, möta arbetsmarknadens behov. För det andra ska avtalet omfatta introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion när de är utformade för grupp av elever.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget till ett nytt primärt samverkansavtal samt föreslår att samverkan kring planering och dimensionering av utbildningsutbudet stärks med en tydligare processbeskrivning och ansvarsfördelning.

Utbildningsnämnden tillstyrker förslag till nytt primärt samverkansavtal samt föreslår att samverkan kring planering och dimensionering av utbildningsutbudet stärks med en tydligare processbeskrivning och ansvarsfördelning.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholm har idag en stor utmaning med en skriande brist på yrkesutbildad arbetskraft inom välfärden och näringslivet. Samtidigt väljer alldeles för få unga i Stockholm idag att läsa en yrkesutbildning på gymnasiet.

Det är därför positivt att det lagförslag som den socialdemokratiskt ledda regeringen lade fram under förra mandatperioden och som innebär att utbudet av gymnasieutbildningar i större utsträckning ska dimensioneras utifrån arbetsmarknadens behov, nu träder i kraft.

Att det primära samverkansavtalet nu även lyfter behovet av en stärkt kompetensförsörjning och fler yrkesutbildade är också välkommet. Samtidigt krävs ett betydligt större grepp för att leva upp till lagkravet och möta behovet av yrkesutbildad arbetskraft i Stockholmsregionen. Förutom att stärka yrkesprogrammets attraktivitet, vilket vi arbetar aktivt med i Stockholms stad, behöver också utbudet av gymnasieutbildningar mycket tydligare dimensioneras utifrån arbetsmarknadens behov. Detta innebär att länets kommuner tillsammans med de fristående huvudmännen behöver minska utbudet av högskoleförberedande program och öka utbudet av yrkesprogram inom bristyrken.

Samtidigt kan jag konstatera att även det tidigare samverkansavtalet har innehållit skrivningar om att samverka kring planering för utbud av gymnasieutbildningar men att det har fått begränsad effekt. Det är därför tydligt att arbetet behöver skärpas ytterligare. Jag välkomnar därför utbildningsnämndens förslag på en vidareutveckling av samverkansavtalet med en tydligare ansvarsfördelning för kommunernas samverkan kring dimensioneringen av utbildningarna.

Slutligen utgör dagens marknadsskola ett allvarligt hinder för möjligheten att bättre dimensionera gymnasieutbildningarna efter arbetsmarknadens behov. Detta då de fristående huvudmän som idag bedriver gymnasieutbildning i regionen fritt kan utöka sina befintliga högskoleförberedande program utan hänsyn till arbetsmarknadens behov. Det är ett systemfel som regeringen behöver skärpa upp om vi ska klara av möta behovet av yrkeskompetens.

Bilaga

Den primära samverkansöverenskommelsen (Primärt samverkansavtal för gymnasieskola i Stockholms län), dnr KS 2024/1160-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 29 januari 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen för gymnasieskolan, vilket påverkar kommuners planering och dimensionering av utbildning. Den gemensamma gymnasierregionen i Stockholm uppfyller redan flera av de nya kraven, då den möjliggör samverkan mellan ett flertal kommuner, tillgängliggör ett brett utbud av utbildningar för ungdomar och tillåter att ungdomar söker och antas på lika villkor till nationella program på gymnasieskolor i hela gymnasierregionen. De nya lagkraven medför förändringar i samverkansavtalet som också byter namn till primärt samverkansavtal. Det nya primära samverkansavtalet ska syfta till att dimensioneringen av utbildningar ska möta framtida arbetsmarknadsbehov såväl som ungdomars efterfrågan. Avtalet ska också inkludera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion när dessa är utformade för en grupp elever.

Ett förslag på primärt samverkansavtal har tagits fram av gymnasierregionens politiska styrgrupp med stöd av kansliet och på uppdrag av Storsthms styrelse. Avtalsförslaget möter de nya lagkrav som ställs på kommunerna.

Förslaget till nytt primärt samverkansavtal lyfter fram fyra mål med samverkan:

1. Ett allsidigt utbud
2. Likvärdiga utbildningar av hög kvalitet
3. Effektivt resursutnyttjande
4. Säkrad kompetensförsörjning med fler yrkesutbildade

De ekonomiska villkoren är oförändrade i förslaget till primärt samverkansavtal jämfört med det befintliga samverkansavtalet. Det innebär att gymnasierregionens gemensamma prislista kvarstår. Introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformat för en grupp elever prissätts utifrån anordnarkommunens egna kostnader.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret kan konstatera att den gemensamma gymnasierregionen i Stockholm redan uppfyller flera av de nya kraven, då den möjliggör samverkan mellan ett flertal kommuner, tillgängliggör ett brett utbud av utbildningar för ungdomar och tillåter att ungdomar söker och antas på lika villkor till nationella program på gymnasieskolor i hela gymnasierregionen.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget till nytt primärt samverkansavtal, samt föreslår att samverkan kring planering och dimensionering av utbildningsutbudet

stärks med en tydligare processbeskrivning och ansvarsfördelning. En vidareutveckling av förslaget till det primära samverkansavtalet skulle kunna innehålla en mer detaljerad processbeskrivning och ansvarsfördelning för kommunernas samverkan kring planering och dimensionering av utbildningar. Detta kan med fördel bygga vidare på den uppföljning som redan görs av Storsthlm, och bör innehålla både delregionala och regionala forum.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tillstyrker förslaget till primärt samverkansavtal med tillägget att en mer utförlig processbeskrivning och ansvarsfördelning för kommunernas samverkan kring planering och dimensionering av utbildningar skulle stärka förvaltningens planeringsförutsättningar.

Förslaget till primärt samverkansavtal behandlar samverkan om planering och dimensionering i §§ 6–7 om avtalsparters skyldigheter och ändringar i programutbudet, där det framgår att kommunerna är skyldiga att aktivt samråda för att nå målen för avtalen. Denna framåtsyftande skrivelse finns även i det befintliga samverkansavtalet och har haft begränsad påverkan på utbudsplaneringen i Stockholms stad.

En vidareutveckling av förslaget till primärt samverkansavtal skulle kunna innehålla en mer detaljerad processbeskrivning och ansvarsfördelning för kommunernas samverkan kring planering och dimensionering av utbildningar. Detta kan med fördel bygga vidare på den uppföljning som redan görs av Storsthlm, och bör innehålla både delregionala och regionala forum.